

KONCEPCE OBORU INTERVENČNÍ RADIOLOGIE

Intervenční radiologie je, podobně jako v celé EU, samostatný nadstavbový medicínský obor, který vychází z oboru radiologie a podílí se na péči o nemocné již ne pouhým diagnostickým zobrazováním, ale diagnostickými biotickými metodami a především terapeutickými výkony ať již koncepčně zcela novými, tak nahrazujícími či usnadňujícími chirurgický výkon. Tyto výkony jsou prováděny ne pod přímou vizuální kontrolou, ale pod kontrolou zobrazovacích metod užívaných v radiodiagnostice. Svůj základ mají v perkutánním přístupu a technicky vycházejí z katetrizace.

ROZDĚLENÍ A PRACOVNÍ NÁPLŇ OBORU INTERVENČNÍ RADIOLOGIE

Metody intervenční radiologie jsou dnes plnohodnotnou součástí terapeutických algoritmů prakticky všech oborů a mají své jednoznačné místo v péči o nemocné. Z tohoto důvodu je obor intervenční radiologie integrální a nedílnou součástí všech vyhláškami MZ definovaných center, a to: center traumatologických, onkologických, kardiovaskulárních a cerebrovaskulárních.

Intervenční radiologické metody se dělí na vaskulární, nevaskulární a onkologické. Vaskulární intervence jsou takové léčebné miniinvasivní postupy, které se provádějí na nekoronárním cévním (žilním i tepenném) systému včetně extrakraniální a intrakraniální cerebrální cirkulace. Nevaskulární výkony se provádějí mimo cévní systém. Onkologické intervence zahrnují intervenční metody u onkologických pacientů. Zahrnují v sobě výkony a metody prováděné cestou vaskulární i nevaskulární.

Obecně jsou intervence nejčastěji kurativní. Mohou být prováděny v součinnosti s jiným – chirurgickým oborem jako výkony kombinované nebo předoperační. Některé výkony jsou prováděny pouze jako paliativní.

Vaskulární intervence

Vaskulární intervenční metody se zabývají miniinvasivní léčbou prakticky všech druhů onemocnění nekoronárního cévního řečiště, tj. arteriálního, žilního i lymfatického. Metody v sobě zahrnují tyto skupiny výkonů:

- rekanalizačně rekonstrukční (PTA, implantace stentu, trombolýza, implantace stentgraftů, TIPS aj.)
- embolizační (kurativní, předoperační, paliativní aj.)
- zajištění cévního přístupu včetně intervencí na dialyzačních zkratech

- neurointervence na cévním řečišti (tyto výkony v sobě zahrnují všechny typy výkonů rekanalizačních, rekonstrukčních a embolizačních na extrakraniální i intrakraniálním cévním řečišti v rámci péče o nemocné s degenerativními a dysplastickými onemocněními cévního řečiště, ischemickými CMP, hemoragickými CMP, tumorózními procesy aj.)
- jiné vaskulární intervence

Nevaskulární intervence

Nevaskulární intervence jsou miniinvasivní výkony prováděné mimo cévní systém. Metody v sobě zahrnují tyto skupiny výkonů:

- biopsie
- drenáže tekutinových kolekcí a dutin
- biliární intervence (kurativní, paliativní a předoperační perkutánní drenáže, perkutánní extrakce konkrementů, perkutánní léčba píštělí aj.)
- urointervence (nephrostomie, implantace stentů aj.)
- intervence na GIT (dilatace, rekanalizace implantací stentů aj.)
- tracheobronchiální intervence
- ablační nevaskulární intervence
- jiné nevaskulární intervence

Onkologické intervence

Onkologické intervence jsou miniinvasivní výkony prováděné u onkologických pacientů vaskulární či nevaskulární cestou. Jedná se především o paliativní či kurativní léčbu primárních či sekundárních maligních procesů jater a jsou využívány jako alternativa chirurgického výkonu, systémové chemoterapie nebo v kombinaci s těmito léčebnými metodami. Podobně mohou být řešené maligní ložiskové procesy plic, ledvin a skeletu. Jsou součástí i paliativní léčby karcinomu jícnu a maligních obstrukčních žloutenky. Tyto výkony patří mezi nejrychleji se rozvíjející výkony intervenční radiologie.

Personální zajištění oboru

Intervenční radiologické výkony může provádět pouze lékař se specializací v oboru intervenční radiologie, který se zároveň aktivně podílí na indikacích k intervenčním výkonům, určuje nejvhodnější diagnosticko-terapeutický postup a jeho algoritmus. Účastní se následné péče po výkonu. Podílí se také na vzdělávání dalších intervenčních radiologů. V rámci harmonizace s legislativou EU je doporučeno složit i evropskou atestaci z intervenční radiologie (EBIR). Atestovaný intervenční radiolog

se tak stává nejen diagnostikem, ale i ošetřujícím lékařem, který pacienta léčí, sleduje a spolurozhoduje o dalším terapeutickém postupu. Součástí týmu provádějícího výkony intervenční radiologie je radiologický asistent a zdravotní sestra.

Přístrojové zajištění oboru

Vaskulární intervence a jsou prováděny na specializovaných angiointervenčních kompletech určených pro výkony na nekoronárním cévním řečišti (na těchto přístrojích lze provádět i nevaskulární intervence). Nevaskulární intervence pak na specializovaných dedikovaných přístrojích určených pro výkony prováděné mimo cévní řečiště včetně UZ, CT a MR.

Cíle oboru

Cílem je vytvořit optimální personální, přístrojové a ekonomické podmínky k racionálnímu provozu tak, aby v rámci pracovišť, kde fungují Komplexní centra, byla funkční i „Komplexní intervenční centra vaskulární, onkologické a nevaskulární radiologie“. V těchto centrech musí být tyto invazivní výkony k dispozici v celém rozsahu. Centralizace výkonů sníží cenu prováděných výkonů a radiační zátěž u nemocných, přitom se zlepší dostupnost těchto výkonů a kvalita jejich provedení.

Výbor České společnosti intervenční radiologie ČLS JEP